

послуги з санітарно-епідеміологічного захисту; соціального захисту населення (виплата пенсій, субсидій, компенсацій, забезпечення надання пільг); казначейського обслуговування; реєстрації актів цивільного стану.

Думається, що розмежування предметів відання в Концепції підлягає додатковій деталізації та обґрунтуванню. Незрозумілим залишається критерій розподілу повноважень (хоча критерії відомі та ними має бути «питання місцевого значення» та «державний інтерес»). Тому, наприклад, виникають питання щодо віднесення до органів державної влади вирішення питань з санітарно-епідеміологічного захисту.

Внаслідок того, що не було чітко обрано критерій розмежування повноважень, вирішення проблеми їхнього дублювання буде ускладненим. Крім того, Концепцією не сформовано перелік повноважень, які доцільно делегувати виконавчим органам місцевих рад. Хоча практика свідчить, що, наприклад, реєстрації актів цивільного стану має бути повернута саме до виконавчих органів місцевих рад в якості делегованих повноважень.

На жаль, Концепція не вирішує питання й щодо взаємодії виконкомів із державними органами. Так, визначений у Концепції принцип «підконтрольності органів місцевого самоврядування органам виконавчої влади у питаннях дотримання Конституції та законів України» та викладення необхідності зміні статусу місцевих державних адміністрацій з органів загальної компетенції на контрольно-наглядові органи у системі виконавчої влади з функцією координації діяльності територіальних органів центральних органів виконавчої влади на відповідній території, на нашу думку, не призведе до вирішення поставлених завдань, а лише ускладнить становище.

БЛОКУР Є. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного та фінансового права, аспірант

СУТІСНІ ОЗНАКИ ПОНЯТТЯ «ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ»

Термін «функція» широко використовується в юридичній літературі, та в залежності від явища, що відображає, часто має досить різні тлумачення: діяльність, обов'язок, робота; зовнішній прояв властивостей якого-небудь об'єкта; роль, яку виконує певний об'єкт або процес; назва і / або характеристика наряду діяльності. Враховуючи

таку багатозначність, навряд чи можна прийняти єдине стає поняття функції, яке в рівній мірі відносилось б до кожної категорії в юридичній науці. Базовим для розкриття сутнісних ознак поняття «функції державного управління» виступає категорія більш загального порядку — «функції управління». Найбільш часто в науковій літературі «функції управління» визначаються як частини змісту управлінської діяльності (напрямки, види), які характеризуються відповідною цільовою самостійністю та якісною однорідністю (Адміністративне право України: Підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, О. В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю. П. Битяка. — К.: Юрінком Інтер, 2007. — С. 124). Функції управління є універсальними, тобто властиві будь-яким видам соціального управління, в тому числі і державному управлінню. Поняття «функції управління» є родовим по відношенню до функцій державного управління. Отже, останнім властиві родові ознаки загальносоціологічного поняття «функції управління»: 1) є одним з елементів змісту управління; 2) обумовлені цілями і завданнями управління; 3) мають об'єктивний характер, тобто обумовлюються об'єктивними закономірностями; 4) мають конкретний зміст і здійснюються за допомогою конкретних способів і форм управління; 5) чітко визначена якісна ознака напрямку діяльності — однорідність діяльності; 6) повинні бути спрямовані на забезпечення життєво необхідних потреб об'єкта управління; 7) є основою для формування структури керуючої системи та взаємодії її компонентів; 8) реалізуються через управлінські відносини.

У юридичній літературі існують різні тлумачення і самого поняття «функції державного управління», при цьому не існує загальноприйнятого його визначення. Наявність різних дефініцій говорить про складність даної категорії державного управління. Слід враховувати, що зміст і обсяг поняття функцій державного управління залежить від того, який зміст вкладається в поняття державного управління. Так поняття державного управління в більшості випадків трактують або за допомогою поняття «вплив», а функції державного управління відповідно — як види впливу, або за допомогою поняття «діяльність», а функції державного управління відповідно — як види діяльності, як складові змісту управлінської діяльності. Також є відмінності у виділенні кола суб'єктів, які здійснюють державне управління, а значить, і реалізують його функції. За одними уявленнями вчених — суб'єктом державного управління виступає держава в цілому, інші точки зору зводяться до того, що суб'єктом державного управління є не всі органи державної влади, а їх частина, уповноважена здійснювати державне управління. Або коло суб'єктів державного управління зводиться лише до органів виконавчої влади. Не вдаючись в глибоке вивчення питання про визначення поняття державного управління, необхідно відзначити, що

у даній роботі під державним управлінням розуміється — самостійний вид державної діяльності, який носить підзаконний, виконавчорозпорядчий характер, органів (посадових осіб) щодо практичної реалізації функцій і завдань держави в процесі регулювання економічною, соціально-культурною та адміністративно-політичною сферами.

Щоб розкрити сутність і специфіку функцій державного управління, окрім родових ознак необхідно визначити й їх особливості. Перш за все, функції державного управління мають державно-владний, політичний характер. Вони здійснюються від імені та в інтересах держави, на підставі застосування державно-владних повноважень, якими органи державного управління наділені законом для реалізації цих функцій. Функції державного управління відображають зміст державної управлінської діяльності та є його складовими. За допомогою функцій державного управління реалізуються цілі та завдання державного управління, а також функції держави в цілому. Це означає, що цілі і завдання державного управління обумовлюють функції державного управління. На основі цілей (завдань), що стоять перед державним управлінням, можна виділити перелік об'єктивно необхідних функцій державного управління. Функції державного управління визначаються об'єктивними закономірностями, тобто мають об'єктивний характер. Вони спрямовані на забезпечення певних груп потреб і завдань, внаслідок чого мають відносну самостійність і однорідність. Самостійність і однорідність функцій державного управління забезпечується окремими цілями і комплексом управлінських дій, які властиві саме цій функції. Функції державного управління мають конкретний зміст і здійснюються за допомогою конкретних методів і форм державного управління (наприклад, примусові механізми, видання правових актів управління і т. д.). Функції державного управління реалізуються в процесі державно-управлінських відносин. Функції державного управління характеризуються забезпечувальним характером, який ґрунтується на розумінні визначального значення об'єкта в державному управлінні. Як зазначає В. Я. Малиновський, в умовах демократичної, правової, соціальної держави державне управління спрямоване на забезпечення прав і свобод людини, високої якості життя громадян, безпеки їх існування та надання управлінських послуг. Звідси походить суттєва особливість управлінських функцій — постійна спрямованість на реалізацію життєво важливих потреб об'єкта управління, забезпечення його оптимального стану і розвитку (Малиновський В. Я. Оптимізація функцій органів виконавчої влади України: теоретико-методологічні засади: Автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / В. Я. Малиновський; Українська Академія державного управління при Президентові України. — Чернівці, 2002. — С. 8).

Підводячи підсумок, на основі визначених сутнісних характеристик можна дати таке визначення поняття функції державного управління — це відносно самостійні й однорідні складові змісту державно-управлінської діяльності, які відображають окремі напрямки (види) цієї діяльності, здійснюються уповноваженими органами (посадовими особами) державного управління і спрямовані на забезпечення виконання цілей і завдань державного управління.

ФУГЛЕВИЧ К. А.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного та фінансового права, аспірант

ПРИВІЛЕЙОВАНІ КАТЕГОРІЇ СУБ'ЄКТІВ ЗВЕРНЕННЯ ЗА НАДАННЯМ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

В Україні сьогодні динамічно формується правова основа державного регулювання правовідносин з надання адміністративних послуг. Основним базуєтворюючим нормативним актом в цій сфері є закон України «Про адміністративні послуги», направлений на створення правових засад реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг. В ч. 2 ст. 1 цього нормативно-правового акту законодавчо закріплюється визначення суб'єктів звернення — фізична особа, юридична особа, яка звертається за отриманням адміністративних послуг.

Слід зазначити, що в ст. 6 вищевказаного закону зафіксовано право суб'єкта звернення на безоплатне отримання інформації про адміністративні послуги та порядок їх надання. Разом з тим в ч. 1 ст. 11 закону вказується, що при наданні адміністративних послуг у випадках, передбачених законом, справляється плата, так званий адміністративний збір.

В п. 7 цієї статті зазначено, що суб'єкт надання адміністративних послуг не може надавати інші платні послуги, не передбачені законом про перелік адміністративних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання, а в ст. 5 закону закріплюється вимога законодавця щодо законодавчого встановлення такої ознаки, як платність чи безплатність надання адміністративної послуги («п. 4 — платність або безоплатність надання адміністративної послуги» встановлюється виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг).

Таким чином, закон визначає дві можливості надання адміністративних послуг — безоплатну та платну. В ч. 2 ст. 11 Закону України